

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА

ПАМ'ЯТКИ України

№9

ВЕРЕСЕНЬ 2012

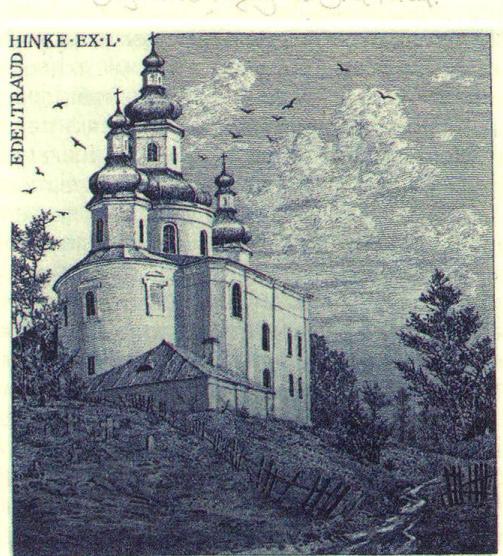
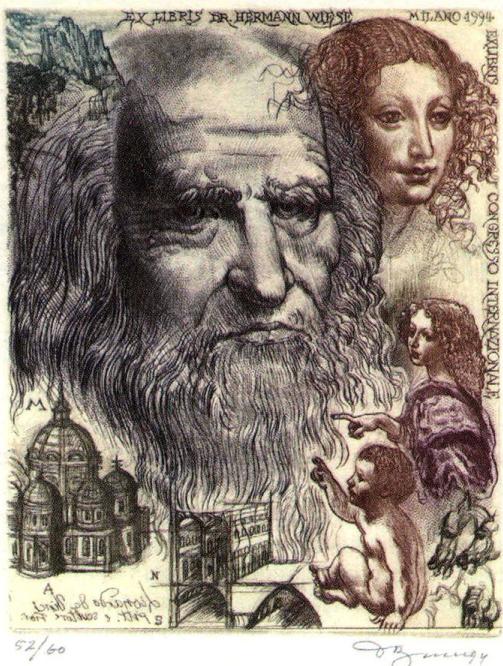
УКРАЇНСЬКИЙ ЕКСЛІБРИС

минуле і сучасне

Т. Марангоні. Еклібрис Д. Мантеро. 1957 р.

Д. Беккер. Еклібрис Г. Візе. 1994 р.

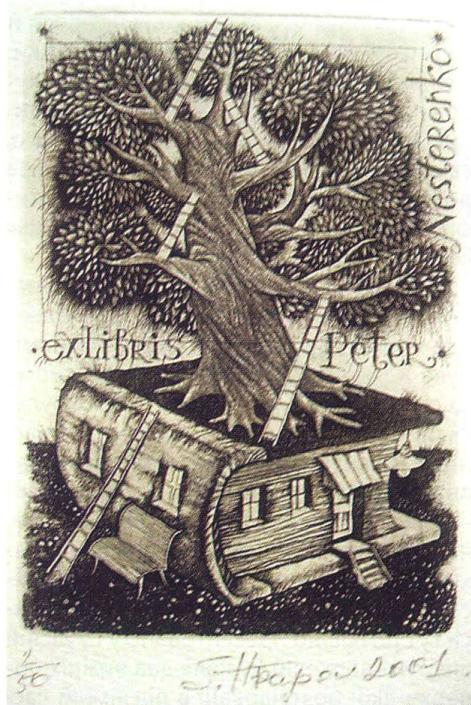
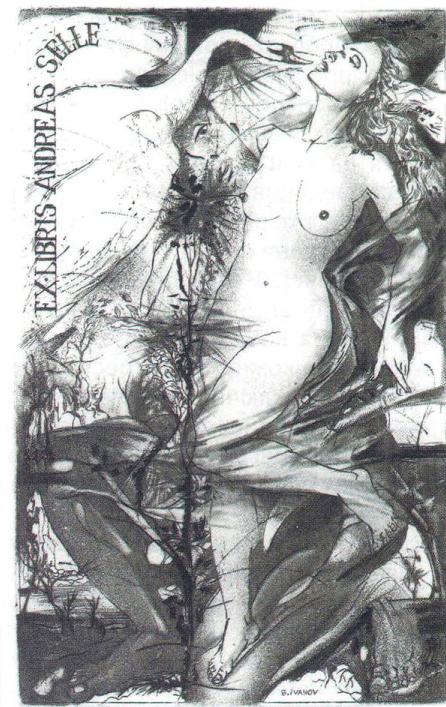
К. Калинович. Еклібрис Х. Едельтрауд

подарунками від членів FISAE (каталоги виставок, брошури, добірки еклібрисів, видання, присвячені місцевості, де відбувається конгрес, тощо). Делегати від усіх товариств – членів Федерації зустрічаються на конгресі для обговорення місця проведення наступного конгресу (на сьогодні вже відомі місця проведення двох наступних конгресів: Фінляндія (2012) і Іспанія (2014) та вирішення ряду інших питань згідно з Хартією (Статутом) FISAE. За конкретну організацію і фінансування кожного конгресу відповідальним є виключно національне товариство еклібрисистів тієї країни, де відбувається конгрес. FISAE – не є комерційною, політичною чи релігійною організацією.

У декого може виникнути запитання: «А навіщо це потрібно?». Відколи існують художники завжди були й шанувальники їхньої творчості. Колекціонування еклібрисів – це щось більше, ніж просте їх збирання для власного задоволення. Справжнє колекціонування зберігає культурну спадщину, виховує художні смаки, спонукає дослідницькі інтереси й формує поважне відношення до книжки. Еклібрис – це засіб спілкування між художниками й колекціонерами – безцінний засіб самовдосконалення. Крім того, саме книжкові знаки слугують не лише документом власника книги, а й сертифікатом дружби й співробітництва між їхнім власником і творцем.

Турецька асоціація еклібриса була заснована в столичній Анкарі 1997 року, але лише після переміщення її до Стамбула 2008 року вона міцно стала на ноги. Цього ж року було відкрито Стамбульський музей графічних мистецтв. Учасників міжнародного конгресу кількома автобусами довго везли на протилежний – азійський берег велетенського міста, яке налічує 12 мільйонів жителів, не рахуючи численних туристів, для знайомства з музеєм. Скарби графіки й еклібриса тут розкішно презентовано у сучасній шестиповерховій будівлі, два нижніх поверхи якої розташовані в підземній частині. Експозиція нижнього, еклібрисного залу демонструвала 70 найкращих книжкових знаків художників світу. Приємно було знайти серед них і наших земляків. Зокрема, такої честі були удостоєні Костянтин Калинович з Луганська (три еклібриси), Сергій Храпов теж представлений трьома книжковими знаками, а ще по одному Олег Денисенко і Сергій Іванов (усі зі Львова) та Аркадій Пугачевський з Києва. Кожен еклібрис демонструвався в окремій рамці.

С. Іванов. Екслібрис Андреаса Селле. 1996 р.

О. Криворучко. Екслібрис П. Нестеренка. 2010 р.

С. Храпов. Екслібрис П. Нестеренка. 2001 р.

К. Калинович працює в техніці, яку полюбляли ще такі майстри гравюри, як Рембрандт, Рубенс, Гойя, Пітер Брейгель Старший, Альбрехт Дюрер та інші. Офорт – вид мистецтва, де ефект досконалості форм і ліній досягається лише ціною титанічної праці, що потребує багато часу і неабиякої майстерності. Його екслібриси дихають спокоєм і тишею. Коло життя, яке неспішно рухається, наближається в нього до вічності. Творчість майстра добре відома в усьому світі, проте вдома знають його лише колеги. Цьому сприяє ще й виняткова скромність метра. А він, до речі, хоч і не є членом Національної спілки художників України, проте обраний членом-кореспондентом великої британського Королівського Товариства Живописців і Граверів. Нічого дивного, що саме його екслібриси були відзначені спеціальним призом і тому представлені трьома книжковими знаками в солідному альбомі-каталозі Міжнародної виставки екслібриса, яка демонструє досягнення художників у цій царині за останні два роки. Щоб уявити вагомість цього досягнення, наведу статистичні дані щодо масштабів грандіозної виставки. На престижну міжнародну виставку подали екслібриси художники з 86 країн світу, проте лише представники 45 країн були удостоєні права експонувати свої роботи. З 1282 художників найбільшу частину презентували господарі масштабної акції – 498 чоловік (чимало з яких студенти Ішік університету, на базі якого було розгорнуто експозицію), далі йшли китайці – 237, за ними, за кількістю учасників, росіяни – 64, і лише пропустивши поперед себе сім країн, українці – 23. З надісланих художниками на виставку 4130 екслібрисів левову частку подали турки – 1543, китайці – 237, а від України надійшло 87 книжкових знаків. Проте справа не кількості, а в якості надісланого матеріалу. Це засвідчили екслібриси, що експонувалися на виставці: 81 турецький, 73 китайський, 31 російський, 20 італійських, 18 японських, 16 польських, 15 українських... Отже, як бачимо, наші художники вийшли на почесне сьоме місце, що свідчить про неабиякий творчий потенціал. Варто назвати 15 найуспішніших, чиї роботи надруковані у престижному альбомі цієї грандіозної за своїми масштабами виставки. Це кияни Г. Пугачевський (нагороджений Почесним дипломом), А. Пугачевський, К. Антюхін, Р. Агірба, В. Фенчак, О. Набока, львів'яни С. Храпов і У. Турченко, К. Калинович і А. і А. Закорецькі з Луганська, С. Кирницький з Вінниці та Ю. Процан з Івано-Франківська. Більшість з них працює в техніках глибокого друку й успішно витримує конкуренцію з видатними майстрами цієї графічної техніки провідних країн світу.

Хворост Василь

Народився в 1936 році в с. Сальське Ростовської обл. (Росія). Мешкає у Дніпропетровську. Закінчив Український поліграфічний інститут ім. І. Федорова. Заслужений працівник культури України. Багато років, починаючи з 1978, був головою Дніпропетровського клубу еклібриса та графіки «Кобзар», нині його почесний голова. Починаючи з 1964 виготовив близько 400 еклібрисів у техніках Р1, Х6, С3. Значна частина з них інтерпретує мотиви петриківського розпису, присвячена військовій тематиці, а також шевченкіані й пушкініані. Представлені у Міжнародній енциклопедії еклібриса (Португалія, № 18, 1996).

Храпов Сергій

Художник-графік, ілюстратор книги. Народився 1956 року у Львові. Закінчив Український поліграфічний інститут ім. Івана Федорова за спеціальністю «художньо-технічне оформлення друкованої продукції» (1987–1993). Член НСХУ (2000). Учасник міжнародних виставок-конкурсів в Україні та за кордоном. Відзначений різноманітними нагородами у багатьох країнах світу. Еклібрисом займається з 1991 року. Член Українського еклібрис-клубу (1998), Австрійського товариства еклібриса (1998–2007). Представлені у трьох випусках Міжнародної енциклопедії еклібриса (Португалія, № 20, 1997; № 30, 2002; № 12, 2009).

